

kruidbestrijding gezet. Luc van Gent: "We gaven de middelen die op de kaarten werden genoemd een kleur mee: groen, oranje en rood, volgens de systematiek van het Milieu Programma Sier-teelt (MPS), om aan te geven welke middelen je het beste kunt gebruiken. Eerlijk gezegd is de afgelopen tijd de milieu-informatie gesneuveld. Dat komt omdat we zijn gefuseerd en daardoor andere prioriteiten hadden. We zijn wel van plan de milieu-informatie weer op te pakken."

Het viel Van Gent tegen hoeveel respons er op de milieu-informatie kwam. "Een enkele klant vroeg ernaar. En dan gaan we natuurlijk in gesprek. Voor de groep telers die meedoet aan het certificeringprogramma MPS was de informatie al bekend." MPS-manager research and development Harold Beek is positiever, vooral over de rol die de gewasbeschermingsmiddelenhandel kan

spelen. "Bij veel telers is de wil aanwezig om de milieubelasting te verlagen, maar hoe doe je dat? Adviseurs kunnen een belangrijke rol vervullen in het begeleiden van telers bij de keuzes die er zijn binnen MPS." Koppeling van algemene advisering over gewasbeschermingsmiddelen en informatie over de milieubelasting van middelen is een meerwaarde voor telers die naast een gegarandeerd goede gewasbescherming ook de beste keuzes willen maken voor het milieu.

Concluderend valt te zeggen dat middelen-keuze maatwerk is. Ging het tot voor kort om de werkzaamheid en prijs van de middelen, tegenwoordig horen ook milieuaspecten in de keuze meegenomen te worden. De milieueffectenkaarten blijken daarbij, soms in aangepaste vorm, een goed hulpmiddel te zijn.

# "BOS is een mooie leidraad voor bewustere gewasbescherming in aspergeteelt"

Jacques Rovers

Praktijkonderzoek Plant & Omgeving, onderdeel van Wageningen UR


## Afgelopen september kwamen weer de laatste

faxen binnen van het Beslissings Ondersteunende Systeem (BOS). Loonwerker Jan Bos en adviseur Hub Rooijackers van Boerenbond Helden blikken terug op twee jaar ervaring met het systeem voor de aspergeteelt, dat de bestrijding van *Botrytis* en *Stemphyllium* gericht en duurzamer moet maken.

Een aantal Limburgse en Brabantse aspergetelers wilden wel een Beslissings Ondersteunend Systeem (BOS) uittesten bij de bestrijding van *Stemphyllium* en *Botrytis*, waartegen veel fungiciden (preventief en curatief) worden ingezet. Omdat de gemiddelde teler niet over de specifieke spuitapparatuur voor asperges beschikt, voeren vooral loonwerkers de bespuitingen uit. Daarom werden de loonwerkers benaderd met de vraag of ze een BOS wilden

### Asperge fax

Opgesteld: Woensdag 06 augustus 2008 05:33  
Weerstation: Sevenum



Asperge		Maa 4 aug	Din 5 aug	Woe 6 aug	Don 7 aug	Vry 8 aug
Temperatuur min/max	C	15 - 23	14 - 25	16 - 30	17 - 25	14 - 21
Bladnatuur	uur	13	3	6	24	24
Botrytis infectiekans	•	•	○	○	●●●●	●●●●
Stemphyllium infectiekans	•	●●	○	○	●●	●●●

Er zijn gevaarlijke weersomstandigheden vastgesteld! Bekijk spuitadvies in onderstaande tabel.

Dagen sinds bespuiting →	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Kenbyo FL										P	P	S	S
Score										P	P	S	S
Mancozeb/Maneb/Rovral	P	P	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S

P = preventief (Kenbyo, Mancozeb, Maneb of Rovral) S = Score (preventief + curatief)

Weersverwachting	Woe 6 ochtend	middag	avond	Don 7 zon op	ochtend	middag	avond	Vry 8 zon op
Weertype								
Temperatuur 1.5 m.	C 19	25	28	19	20	23	23	16
RV 1.5 m.	% 83	62	55	92	90	80	79	96
Bladnat	Aur ●●●●	○○○○○	○○○○	●●●	●●●●	●●●●●	●●●●	●●●
Neerslag	mm 0	0	0	0,1	1	3	1	2
Neerslagkans	% 0	0	0	20	40	60	60	50
Windichting	ZZW	ZW	ZW	Z	ZZW	ZW	WZW	ZW
Wind spuitboomhoogte	m/s 1	2	2	1	2	3	3	2

Gewis (werking middelen)	Woe 6 ochtend	middag	avond	Don 7 zon op	ochtend	middag	avond	Vry 8 zon op
Decis	0	0	0	+	+	0	0	0
Score	+	0	+	-	++	++	+	--
Mancozeb	++	++	+	0	+	0	-	--
Lentagran	++	++	++	0	++	+	0	--
Sencor	++	++	++	++	++	++	++	++
Gallant	+	0	+	+	++	+	+	++
Roundup	+	0	0	0	++	+	+	--

Vandaag staat een niet onaardige dag op het programma. De zon laat zich geregeld zien en het blijft tot rond middernacht droog. Door aanvoer van warme lucht stijgt het kwik naar een zomerse of tropische waarde van 29 of 30 graden. In de namiddag en avond drijft er meer bewolking over. In Frankrijk ontstaan buien, die mogelijk vanavond laat de regio aandoen. Vanavond zullen dit er meer en actiever zijn. Onder een vrijwel bewolkte lucht koelt het niet veel verder af naar 17 of 18 graden.

Verwachting lange termijn: Morgen volgen pittige regen- en onweersbuien in vrijwel heel het land. Lokaal valt veel neerslag dat tot wateroverlast kan leiden. Veel wind staat er niet. Het wordt met 20 to 24 graden een stuk minder warm dan vandaag. Vrijdagochtend trekken er buien over het land vanuit het noordwesten.

© Agrovision. Informatie en adviezen zijn strikt bedoeld voor gebruik binnen uw eigen bedrijfswaarde. Toepassing van alle informatie en adviezen is op eigen verantwoording. Voor informatie: tel 0570 - 664 189, fax 0570 - 664 101, email support@agrovision.nl

ARTIKEL

*“Iedere ochtend vind je de fax op je bureau, je bekijkt hem even en daarna ga je er het veld mee in.”*

uitproberen. Ze vonden het in principe een goed idee: door het gebruik van een BOS is het optimale spuittijdstip te bepalen, wat kan leiden tot kostenbesparing. Wel vroegen ze begrip voor beperkingen in hun logistiek: het is ondoenlijk om bij alle telers tegelijk op het meest optimale tijdstip bespuitingen uit te voeren. De uitdaging was om de belangen van telers en loonwerkers te verenigen tot een teeltechnisch optimaal resultaat.

Het idee groeide uit tot een gezamenlijk initiatief van loonwerkers, telers via LTO-groeiservice en toeleveringsbedrijven zoals Boerenbond Helden en Mertens. Telen met toekomst voert de regie. Landbouw-softwareontwikkelaar Agrovision ontwikkelde de software. De telers en loonwerkers gaven bij aanvang van het project aan graag per fax op de hoogte te worden gehouden. Daarom werd een faxformulier ontwikkeld dat de infectiekans vermeldt en een spuitadvies bevat. Andere vaste gegevens zijn de weersverwachting voor de komende dagen (op basis van het gemiddelde van vier weerstations) en het meest optimale spuitmoment. De loonwerkers en toeleveranciers ontvangen de fax zes dagen per week in de periode dat de schimmels actief kunnen zijn, grofweg tussen half mei en september.

### **Eerste ervaringen**

In totaal hebben tien loonwerkers, telers en adviseurs van toeleveringsbedrijven en adviesdiensten de faxen gekregen. In 2008 is het systeem voor het eerst toegepast en geëvalueerd. Op basis van de ervaringen is in 2009 een aantal zaken veranderd of toegevoegd. Zo is de weersvoorspelling verlengd van drie naar vijf dagen en er is een weerpaal verplaatst naar een teeltgebied.

Wat vinden de gebruikers nu na twee jaar ervaring? Jan Bos uit Beringe, gemeente Helden, volgt bij één teler precies het advies van de fax om de betrouwbaarheid van het BOS uit te testen. Bij al zijn andere aspergetelers gebruikt hij de fax als leidraad. De loonwerker legt uit dat hij het dagelijkse faxbericht combineert met zijn gevoel en de ervaring en adviezen van de toeleverancier van de gewasbeschermingsmiddelen. Eigen vakmanschap blijft belangrijk, vindt Bos. “Als volgens de fax een bestrijding nodig is, kun je nog veel hectares doen maar

niet alle. Dus kijk ik naar een iets langere periode. Als je ziet dat het over een paar dagen gaat regenen, ga je toch maar vast preventief beginnen.” De loonwerker zou het wel handig vinden als de fax ook adviseert welke middelen hij het best kan inzetten. “Er zijn middelen die je maar vier keer per jaar mag gebruiken om resistentieontwikkeling te voorkomen. Een advies over de juiste afwisseling van de middelen zou goed op de fax kunnen staan. Dat is niet zo moeilijk te realiseren. Die adviezen krijg ik nu al van de gewasbeschermingshandelaar.”

### **Weerpalen**

Weerpalen vormen een cruciale schakel in het geheel rondom deze advisering. Het is belangrijk dat de weerpalen daarom in een gebied staan dat kenmerkend is voor de teelt en/of de ziekte of plaag. Dat was in 2009 in Noord Limburg nog niet overal optimaal. Over het waarschuwingssysteem is Rooijackers wel tevreden. Net als loonwerker Bos hij ziet de fax als leidraad. “Iedere ochtend vind je hem op je bureau, je bekijkt hem even en daarna ga je er het veld mee in. De fax geeft een goed aanknopingspunt voor een gesprek met de telers. Het systeem zal zich zeker nog verder ontwikkelen. Ieder jaar doen we nieuwe kennis op, waarmee we het systeem kunnen verfijnen.”

En, leidt BOS inderdaad tot minder middelgebruik? “Op sommige percelen wel”, denkt loonwerker Bos. “Spoot je voorheen standaard om de tien dagen, nu is dat geregeld na veertien dagen.” Rooijackers bevestigt dit: “Op percelen worden nu geregeld één of twee bespuitingen achterwege gelaten.”



Weerpaal voor BOS.